

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ voluntas requiratur, & sufficiens sit ad simoniam. Punct. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

missionem, si in gravi materia sit (qualis illa censeri debet, quae sufficiat ad animam corrumpendum), poena excommunicationis infligitur. Haec enim imposita erat in Conc. II. Brachar. *cap. 3.* & in hoc decreto concilij censetur renovata.

Adverto tamen supradictam decretum intelligi debere de dantibus spontaneè ante Ordinem receptionem, & de illis qui postmodum ex obligatione praecedenti tribuant. Secus verò dicendum de illis, qui iam obtento Ordine aliquid dant spontaneè, aut quasi coactè, ut possint obtinere literas dimissorias, &c. ita expressè Salzedo in *pract. crim. c. 27. pag. 123. S. poterit tamen notarius*, & reddit rationem quia talis oblatio ex ambiguitate petitione non processit. Idem tenet Man. *2. r. summi. cap. 56. num. 6. circa medium*, & *cap. 58. num. 10. cum Balt. Altamir. in tract. de visitat. in verbis concilij qualitercumque n. 26.* & Lessius *dub. 10. n. 62.*

Secundò aduerto multis in locis amplius exigi à notariis, quam decem aurei partem, & tunc dantes omnino excusandos esse: quia non est mens concilij, ut literis illis careant: redimunt enim vexationem sibi factam: ita Lessius *illo c. 35. dub. 10. n. 62.* Et idem est in beneficiis, si quasi coacti solvant aliquid pro collationibus, vel admissione ad possessionem: ut tradit Rebuff. *tit. quot modis beneficia acquirantur. n. 13.* & fauet Suar. *de Relig. l. 1. lib. 4. cap. 48. n. 11.* Nicolaus Garcia *de benefic. 8. p. c. 1. n. 93.* & *seq.* quia videtur esse quaedam redemptio vexationis: imò addendum existimo cum Lessio *suprà*, accipientes excusari posse consuetudine, quae etsi corruptela videatur ob speciem mali, tamen mala non est, quando non exigitur temporale in commutationem spiritualis, & licet concilium contrarias taxas, statuta, consuetudines immemorales aboleverit, non tamen irritavit, neque annullavit sequentes consuetudines, ratione quarum haec exactio honestari potest, si iam processit tempus requisitum ad consuetudinem adversus legem canonicam inducendum.

3. Tertiò adducitur ad probandam gratuitam donationem temporalis pro spirituali prohibitam esse ut simoniacam, decretum Concilij Trident. *sess. 22. c. 18. de reformat.* ubi prohibentur examinatores Synodales occasione examinis in beneficiis facti quidquam ante vel post recipere, alioquin simoniae vitium dicuntur incurrisse tam ipsi examinatores, quam dantes: à qua simonia absoluti nequeunt (scilicet dantes) nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Ex quibus verbis videtur gratuita etiam donatio prohiberi: siquidem sunt ita absoluta: & ita censet Suarez *lib. 4. cap. 49. n. 1. sine.*

Verum meo iudicio non colligitur ex hoc textu liberalem donationem prohibitam esse, imò neque illam, quae daretur in stipendium: cum nullum verbum in supradicto decreto talem prohibitionem declarans, & mandatum quoad fieri potest benignius interpretari debemus, praecipue in materia simoniae, quae est vitium gravissimum, & poena imposita gravissima. Adde hoc decretum, ut constat ex marginali ibi, refertur, & relationem facit, ad *cap. 24. dist. in quo sol. receptio pecuniae propter Ordinis examinationem, tanquam pro ipsius commutatione, & pretio prohibetur*: ait enim: cauere debent examinatores ad Ordines, ne aut in fauoris gratia, aut cuiuscumque muneris cupiditate illecti à vero deiciant, ut indignum, & minus idoneum ad sacros Ordines suscipiendos Episcopi manibus applicent. Quod verò non de gratuito bono, sed de eo, quod tanquam pretium datum est loquatur, constat ex sequentibus verbis: Quod si aliter fecerint, & ille qui indignè accesserit ab altari remouebitur, & illi qui donum sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo iam condemnati Ecclesiastica dignitate carebunt: Ecce quomodo de venditione rei spiritualis loquitur. Adde loqui de illo, qui approbaret indignum, & minus idoneum. Quod autem per modum stipendij sui laboris possit aliquid examinatores fructibus beneficij assignari ab Episcopo, & applicari, tradit expressè P. Nauarra *de restit. lib. 2. c. 2. num. 188.* & P. de Ledefina *2. part. summi. tract. 7. cap. 1. concl. 7. circa 13. difficultatem*: Vbi dicit esse communem sententiam omnium doctorum, & praxim receptam in Ecclesiis Hispaniae: & ita decidit in Concilio Provinciali Compostell. *act. 2. decreto*, & *act. 2. decreto 24. vers. Horum verò.* Efficitur ergo prohibitionem Concilij intelligendam esse de receptione per modum pretij, & commutationis vnus rei pro alia, non de receptione in stipendium. Vel secundò respondere possumus prohiberi aliquid accipi ultra stipendium: vel tertiò prohiberi examinatores aliquid recipere pro approbatione concedenda: hoc enim esset recipere pro iure spirituali ad beneficium, cum per approbationem eius acquiratur approbatio ad beneficium: & ita interpretatur Ledefin. *suprà*, & indicat August. Barbosa *3. p. de poest. Episcop. alleg. 60. num. 54.* & in *remissionib. concilij*: ubi adducit Farinac. *conf. 75. n. 3.* & *48.* dicentem generale esse nunquam simoniam committi absque pacto, & conventione praecedente: & tradit Zerola *2. p. de praxi Episcopali, verbo dimissoria*, §. 7. cum Nauarra. *conf. 67. de Simonia*, & addit simoniam non esse dare

aliquid minus examinatores non ut approbetur idoneus, cum sit alias sufficiens, sed ad captandam eorum benevolentiam.

4. Quartò adducitur, *cap. emanati. q. 1.* ubi gratuita donatio in Sacramento suscipiendo videtur prohiberi, ne sacerdos quod gratis accipit, pretio distrahere videatur. Sed tamen inspecta non prohibetur ita gratuita donatio, sed exactio nummorum in commutationem spiritualis donati, ut Glossa ibi: & ex *cap. seq. constar.* Addunt aliqui pro illo tempore ob varia incommoda etiam largitionem liberalem esse prohibitam, statim verò cessare.

5. Vltimò adducitur, *cap. 1. §. penult. de censibus, lib. 6.* ubi prohibentur Praelati, & eius visitatores, & familiaris ne aliquid qualitercumque oblatum ultra debitas procuraciones recipiant: & pro ratione redditur, ne quae sua sunt videantur querere, sed quae Iesu Christi. Verum haec ipsa ratio probat non esse simoniam: cum potius sit vitio auaritia, turpis questus, & iniustitia, quam simonia: & ideo non continetur haec prohibitio sub titulo de simonia. Et eodem modo explicandus est Textus in *cap. statutum. de Rescript. §. insuper*: ubi est prohibitio, ne delegatus ultra esculenta, & poculentia accipiat etiam gratis oblata, nec magis ab vna parte, quam ab alia exactiones petat. Non enim ex his verbis simonia colligitur horum transgressio. Tum quia non est sub titulo de Simonia. Tum etiam quia ratio prohibitionis est, ne litigantes grauentur, neve corrumpantur iudices, &c.

6. Quocirca non inuenio donationem aliquam gratuitam esse prohibitam intuitu Religionis, & tanquam simoniacam damnationem, tam ex parte recipientis, quam consentientis, imò neque aliquam donationem onerosam quae venditio, aut emptio non sit (extra materiam loquor beneficiorum) & in foro conscientiae; nam in foro externo quocumque donatio fiat cum onere dandi spirituale: nisi iam sit ab Ecclesia approbata, semper praesumitur dari pro ipso spirituali in commutationem: ac proinde, ut simoniacae puniatur: in foro tamen conscientiae, simonia non erit, sed vel iniustitia, vel aliud vitium, ut ex iis quae de materia simoniae latius dicemus, constabit.

PUNCTVM VI.

Quae voluntas requiratur, & sufficiens sit ad Simoniam?

SVM MARI VM.

1. Aliqui affirmant simoniam committi, esto non habent intentionem promissum implendi.
2. Simonia conventionalis non est in supradicto casu.
3. Satis est fundamentum n. 1. ad aucto.

1. Diximus in princ. huius disputat. ad simoniam requiri studiosam, id est dei veritatem voluntatem emendi, vel vendendi, hoc est commutandi spirituale pro temporali. Ut ergo haec exactius intelligantur, dubitant doctores: an promissio dandi spirituale pro temporali absque voluntate implendi promissum, veram simoniam constituitur posse: quod idem est, ac interrogare: an voluntas emendi, vel vendendi necessario sit ad simoniam requisita, vel an possit esse simonia realis, seu conventionalis absque mentali?

In qua re Nauarra in *comment. ad cap. vlt. de Simonia, num. 10. & cap. 23. num. 106. §. ad 3.* existimat committi veram simoniam, etiam ex parte illius, qui intentionem non habet dari promissum. Mouetur; quia sic promittens intendit media sua promissione licet facta, & deceptorie obligare aliam ad dandum beneficium. Ergo iam aliquo temporali consequitur spirituale: siquidem ipsa promissio, quae spirituale consequitur, temporalis est, & pretio estimabilis quia onerosa, multis periculis obnoxia.

2. Nihilominus tamen communior sententia est, & mihi probanda non committi simoniam conventionalem in hoc casu: ita tenet Caietan. *2. 2. Opus. tract. 9. g. 2. Soto de iustit. lib. 9. q. 8. arr. 1. S. dubium. Tolet. sum. lib. 5. cap. 90. num. 4. Petr. Nauarra lib. 2. cap. 2. difficult. 12. num. 391. in secunda edit. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 1. sine. Suarez lib. 4. c. 42. num. 4. Arag. 2. 2. q. 100. art. 6. concl. 3. pag. 1171. Man. Roding verbo simonia, cap. 56. n. 6. Valent. disp. 6. q. 16. p. 5. vers. ex quo intelligi potest, pag. 1669.*

Ratio est, quia carens animo donandi spirituale pro temporali, aut e contra, caret etiam animo emendi, vel vendendi: emptio enim, & venditio est datio, & commutatio vnus pro alio: non igitur esse potest simoniacus ex recepta definitione simoniae. Peccat tamen qui sic fictè contrahit, grauissimè. Tum quia alii inducit ad simoniam saltem metalem. Tum quia exterius opus simoniacum facit. Non tamen ut bene aduertunt omnes supradicti DD. poenas à iure inflictas simoniacis incurrit.

3. Neque

3. Neque obstat ratio adducta pro sententia Navarr. nam licet promissio illa facta pretio sit estimabilis; non tamen offertur in pretium beneficii recepti, sed est conditio, & natura, qua pretium offertur: conferens enim beneficium non confert pro promissione, sed pro re promissa. Alias esset simonia realis quotiescunque beneficium daretur existente aliqua promissione de pecunia pro illo solvendo, siue pecunia solvatur, siue non: quia illa promissio aliquid reale pretio estimabile est, in cuius virtute datur beneficium. Et hæc ratio probat etiam promissio illa confirmaretur instrumentum aliquo, & traderetur collatori: semper enim verum est dicere, non offerri ut pretium beneficii, sed ut conditionem ad pretium offerendum. Deinde quia ut bene notat Valen. *disp. 6. q. 16. p. 5. §. mibi vero*; tale instrumentum nihil valet collatori: nam in foro exteriori nihil poterit recipere ex vi talis instrumenti, cum sit simoniacus, & multo minus in foro conscientie. Cuius ergo utilitatis esse poterit: quidve censetur recipere ratione illius instrumenti.

Ex his relinquuntur explicata essentia simonia: siquidem explicata sunt quæ voluntas, quod pretium, quæ commutatio ad ipsam constituendam requisita sint. Restat explicandum quod spirituale, & sacrum debet esse obiectum, seu materia ipsius simonia: de quo in sequentibus.

PUNCTUM VII.

An sacramenti venditio excusari possit à Simonia?

SUMMARIVM.

1. Simonia est iuris divini & naturalis, pro sacramento pretium dare, & recipere.
2. Quid de sacramento matrimonij?
3. In extrema necessitate non potest pretium pro supradicta receptione sacramentorum offerri, bene tamen potest offerri pecunia in ministerij susceptionem.
4. Extenditur doctrina ad casus utilitatis, potius quam necessitatis, si voluntas dantis pecuniam declaratur.

1. Materie spirituales sunt in multiplici differentia. Alia sunt Sacramenta, alia Sacramentalia. Alia sunt de foro externo, & judicialia, alia de foro conscientie. De omnibus istis, & aliis sigillarim est dicendum. Sed primo dicendum de Sacramentis, quæ inter res spirituales primum locum obtinent.

Certum, & indubitatum est, simoniam esse venditionem potestatis communicandi Spiritum sanctum visibiliter: item venditionem gratiæ sanctificantis, characteris sacerdotalis, & similia. Unde si feruum Christianum aut sacerdotem pius vendentes: quia Christianus, aut Sacerdos esset absque dubio res simoniacus: quia vitaliter vendit baptismum, & sacerdotium: ita expressè Paludan. *q. dist. 25. quest. 5. num. 15. Vgolin. de Simonia, tab. 1. cap. 35. Suarez lib. 4. cap. 9. à num. 7.* Idem est dicendum de omnibus Sacramentis simoniam esse pro illis pretium exigi: ut habetur generaliter, in *cap. cum Ecclesia, de Simonia, & specialiter de Sacramento Ordinis, Confirmationis, Baptismi, & Eucharistiæ sunt plurimi: Can. 1. q. 1. præcipue 1. 2. & 4. & c. baptizandus. c. nullus Episcopus. & c. seg. de sacrament. Penitentia, in c. nemo Presbyter, de Simonia: & de extrema unctione, c. ult. 1. quest. 3.* Ratio est clara: quia Sacramenta sunt divina, & Christo Domino non instituta ad gratiam dandam: nequeunt ergo pretio temporali coarctari, & in illius commutationem devenire.

2. De Sacramento matrimonij potest esse dubium, cum videamus varias pactiones, & contractus fieri, nolleque contractantes inter se coniungi nisi magna pecunie summa subrogata in dotem; imo non solum expostulatur pecunia in dotem, sed etiam solet aliquis contractantem nobilior expostulare ab alio ignobilius aliquam donationem; iuxta *c. de illis, de cond. apponit.* Ergo iam pro matrimonio contrahendo, atque adeo pro Sacramento expostulatur pecunia.

Facilis est ad hæc responso: non enim datur pecunia pro matrimonio, quatenus est Sacramentum, sed datur pecunia pro illo quatenus est humanus contractus, ut sic ad æqualitatem reducatur: cum enim in matrimonio nobilis vir, ignobilis se tradit, ratione illius excessus petit pecuniam, ut sic aliquo modo æquales sint contractantes: quæ pecunia illa data est pro qualitate faciendæ, non pro Sacramento: & ita tradit D. Th. *q. 100. art. 2. ad 6. Panomit. in c. cum in Ecclesia, de Simonia n. 3. cum Bart. in l. si ita stipulatus, §. & in l. si divorcio, ff. de verb. obligationib. Suarez lib. 4. c. 10. n. 11. & c. 11. n. 5. & 6.*

3. Specialis est difficultas, an supradicta doctrina ita vera sit ut etiam in casu urgentis, vel extreme necessitatis non possit pretium offerri pro Sacramenti administratione?

Et omittis variis dicendi modis nullam probabilitatem habentibus dicendum existimo pro ipso Sacramento etiam in extrema necessitate pretium offerri nullo modo posse. Est enim intrinsecè malum, donum Dei pecunia possidere. Ex qua ratione fit non posse pecuniam offerri alicui in illis neganti administrationem Sacramenti, ut ab illa iniustitia desistat. Quia non alia via desistat ab iniustitia, quam concessione Sacramenti: Cum igitur pro concessione Sacramenti offerri pecunia non possit, neque etiam pro cessatione ab illa iniustitia: ita omnes doctores aduersus Sotum *lib. 9. de iustit. q. 6. art. 1. affirmantem* posse emi Sacramentum baptismi pro parvulo in extrema necessitate.

Verum etiam hoc ita fit: potest tamen pecunia offerri neganti iniuste Sacramentum, non pro ipsa datione Sacramenti, & in eius commutationem, sed in sustentationem personæ, & eius voluntatem sustentandam, & benevolentiam captandam, vel eius avaritiam satandam. Ratio est: quia tunc non emittitur Sacramentum, cum non deure pro illo quasi in illius commutationem, sed deure ad movendam voluntatem negantis Sacramentum. Adde, si tibi licet obligatum administrare Sacramenta, mouere, & incitare mihi, & terroribus, affirmando te denunciaturum esse superiori, cur non licebit blanditijs, & pecunia illum mouere? & ita vniuersaliter tradunt doctores. Tolet. *lib. 5. c. 98. num. 8. Suarez lib. 8. c. 12. n. 19. cum Adrian. & Albertino, & addit eodem modo locum esse dare pecuniam tyranno captiuum haberi Eucharistiam, ut desistat ab illa tam horrenda iniuria: & consentit Valen. *diffut. 16. quest. 16. p. 4. à vers. questio hæc, pag. 1654. Lessius lib. 2. c. 35. dub. 7. num. 39. Valquez de scandalo quest. 43. art. 8. dub. ultim. num. 59. Basili. de Leon. lib. 5. de matr. monio. c. 13. §. 6. num. 35. & alij ab eisdem relati.**

4. An verò extendatur hæc doctrina ad alios casus utilitatis, potius quam necessitatis. Communiter negatur à doctores; quia dans pecuniam petenti illam pro administratione Sacramenti, censetur simoniacus, & illius cooperatur peccati, à quo scandalo excusari non potest nisi ex urgentissima causa. Faveor tamen, si tuam intentionem manifestares, diceresque te non dare pecuniam in commutationem Sacramenti, sed ad redimendam vexationis causam, hoc est ad faciendum alterum deponere malam voluntatem, vel ad eius benevolentiam captandam, non esse impossibile licere in qualibet necessitate gratui pecuniam sic petenti tribuere: quia talis datio simpliciter est bona, & ob finem bonum, nulloque modo est prohibita in se, & ex alia parte non concurrit ad peccatum alterius. Exemplo Sacerdotis existentis in peccato, & male administrantis, quem non tenetur pæpochianus vitare in confessione neque in communione, neque in alijs Sacramentis. Et ita in hac sententiam inclinat Suarez *lib. 4. cap. 19. num. 7. cum Glossa in cap. dilectus, in cap. ad aures de Simonia, & in cap. questum 1. q. 3. Antonio in cap. dilectus de simonia. Redoan 3. p. de simonia, cap. 1. num. 6. Valen. *diff. 6. q. 16. par. 1. vers. secunda conclusio, & seg. Valq. supra num. 61.* Et a fortiori hanc conclusionem, & doctrinam debent illi doctores concedere, qui affirmant licitum esse in beneficijs redimere vexationem, nec proinde esse simoniam, quos infra citabimus, ubi de materia beneficiorum differemus.*

PUNCTUM VIII.

Qua ratione sacramentalium venditio simoniam constituat?

SUMMARIVM.

1. Distinguntur duplicia sacramentalia transuentia, & permanentia. Pro transuentibus simonia est pretium dare, vel recipere.
2. Pro permanentibus simonia non est, modo carius non vendatur ob spirituale annexum.
3. Qualiter hæc laicis, vel clericis vendenda sint, an de fructu consecratione, vel illa retenta?
4. Qualiter pro sepultura pretium recipi possit.

1. Post Sacramenta explicanda sunt Sacramentalia, quæ dupliciter possumus distinguere in præsentia. Alia sunt transuentia, alia permanentia. Transuentia voco, quæ solum consistunt in actione, neque habent effectum permanentem, ut sunt benedictio nuptiarum, exorcismus, Catechismus in baptismo. Permanentia sunt, quæ effectum habent permanentem, ut sunt consecratio calicis, vel Ecclesiæ. De primis non est dubium quin sit simonia pretium pro illis recipere, & offerre: quia sunt ministeria facta, & actus ordinis clericalis.

2. De secundis est aliquæ dubitatio, an pro illis pretium offerri, & recipi possit? Ratio à difficultatis est: quia vidimus calicem consecratum emi, & vendi. Idem de sepultura, de capella, de Ecclesia. E contra est *cap. si quis obierit 1. q. 3. vbi*